

BIZOB BEDIENT 700.000 INWONERS IN ZUIDOOST-BRABANT

‘ONZE KRACHT LIGT VOORAL IN DE REGIO’

Het Brabantse inkoopverenigingsverband Bizob is het eerste én het grootste. Volgens Anke Van Extel-van Katwijk, burgemeester van Asten en voorzitter van Bizob, en Marcel Stuijts, directeur van Bizob, ligt de kracht van de samenwerking vooral in de regio.

Nederlandse gemeenten staan onder toenemende druk. Dat begon met de decentralisatie van het sociaal domein (Wmo) en de thuiszorg, waar de opgaven op het gebied van verduurzaming bovenop zijn gekomen. Dat stelt vooral de kleine(re) gemeenten voor een forse inkoopuitdaging. Door vele fusies telt Nederland inmiddels 342 gemeenten, waarvan 175 minder dan 30.000 inwoners hebben. In het beste geval beschikken zij over 1 of 1,5 fte voor inkoop. Een kleine gemeente staat echter goeddeels voor dezelfde uitdagingen als een grote, en de inkooppakketten verschillen in de kern ook niet van elkaar.

Verschillende vormen

Precies daarom zijn gemeenten gaan samenwerken op inkoopgebied. In de praktijk kan dat de vorm hebben van bijvoorbeeld een *shared service center* (gezamenlijke bedrijfsvoering), een ambtelijke fusie (gezamenlijke uitvoeringsorganisatie) of een inkoopbureau (gezamenlijke inkoop en kennisdeling). Expertisecentrum PIANOo brengt met enige regelmaat de inkoopverenigingen in Nederland in beeld. In 2022 waren dat er 35.

Reden voor een feestje

Bizob, de afkorting van Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant, is partner in inkoop en contractmanagement voor ruim 35 gemeenten en publieke organisaties in Oost-

Brabant. Het is een van de eerste en inmiddels ook het grootste samenwerkingsverband voor publieke inkoop. Bizob ging in 2003 met 10 deelnemende gemeenten in de regio Eindhoven van start. In dat jaar waren er 4 medewerkers en werden 80 contracten met een waarde van 18 miljoen euro afgesloten. Vorig jaar bestond Bizob 20 jaar, en er was alle reden voor een feestje (zie ook het kader verderop).

Regieorganisaties

Anke Van Extel-van Katwijk is voorzitter van Bizob en tevens burgemeester van de gemeente Asten (17.000 inwoners). Asten was een van de tien gemeenten waarmee Bizob van start ging. Van Extel: “Van de nu bij Bizob aangesloten gemeenten heeft inmiddels geen enkele meer een eigen inkoopafdeling. Het zijn, zoals zo veel gemeenten, regieorganisaties geworden. We weten precies wat we nodig hebben, maar schakelen voor het opstellen van ons inkoopplan, de inkoop en de inhoudelijke expertise Bizob in. Wel hebben we binnen de afdeling Financien een inkoopcoördinator, de linking pin met Bizob. Waren er eerst op de diverse terreinen bij onze gemeente eigen mensen die alles tot in de puntjes technisch specificerden, inmiddels beperken wij ons tot de functionele specificaties.”

Ravijnjaren

Een uitdaging die er altijd was en ook niet zal verdwijnen, is volgens de voorzitter van Bizob om de kwaliteit van dienstverlening aan burgers en bedrijven hoog te houden en tegelijkertijd de kosten te beheersen. Dat laatste is zeer actueel. De centrale overheid steekt de komende jaren minder geld in het Gemeentefonds, waaruit gemeenten een groot deel van hun inkomsten ontvangen. VNG verwacht de komende jaren daardoor zogenoemde ‘ravijnjaren’, tekorten bij gemeenten. De noodzaak om door gezamenlijk in te kopen de kosten te verlagen zal daardoor alleen maar toenemen. Temeer omdat verduurzaming ook op het bordje van gemeenten ligt.

Goede voorbeeld geven

Van Extel: “Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen, is juist voor ons van

INTERVIEW

“We zijn niet speciaal op zoek naar inkopers, maar naar materiedeskundigen, zeg maar vakidioten”

BIZOB IN CIJFERS EN FEITEN 2023

- 36 aangesloten organisaties, waaronder gemeenten, ggd's, de veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en de Belatingsamenwerking Oost-Brabant
- 68 medewerkers (59,9 fte): concerninkopers, contractmanagers- en beheerders, inkoopmanagers, commoditymanagers en aanbestedingsjuristen
- 1560 contracten in beheer
- 587 miljoen euro spend
- 79 procent van de aanbestedingen gegund aan mkb
- 62 procent aanbestedingen gegund aan lokale of regionale bedrijven
- 1 op de 2 aanbestedingen heeft social return toegepast
- 8 op de 10 aanbestedingen heeft MVOI-eisen en criteria toegepast
- 24 collectieve inkooptrajecten

Bron: Bizob, sociaal jaarverslag 2023.

belang, omdat een publieke organisatie qua verduurzaming het goede voorbeeld moet geven. Daar zijn ook vele mogelijkheden voor, denk aan de verduurzaming van de gemeentepanden. Of emissieloos bouwen, of het emissieloos uitvoeren van onderhoud van wegen. Bizob acteert daarop. Vorig jaar werd in 80 procent van de aanbestedingen rekening gehouden met het milieu. Denk aan circulaire inkoop, CO₂-reductie en energieneutraal bouwen.”

Enorme besparingen

Marcel Stuijts is sinds de oprichting directeur van Bizob. “We zijn begonnen met de gezamenlijke inkoop van routineproducten, zoals strooizout, rolstoelen en trapliften. Het was direct duidelijk dat we zo enorme besparingen konden realiseren.” In het begin was er oppositie van lokale dan wel regionale leveranciers, die vreesden omzet te verliezen. Dat verminderde al snel toen Bizob informatiebijeenkomsten voor het mkb ging organiseren: ‘Zaken doen met de gemeente, zo werkt dat!’ Stuijts: “We begonnen het mkb ook uit te nodigen voor andere aanbestedingen. Mede daardoor heeft een aantal leveranciers de sprong van lokaal naar regionaal zakendoen gemaakt.” De resultaten: in 2023 werd 79 procent van de aanbestedingen die Bizob begeleidde aan het mkb gegund en 62 procent aan lokale/regionale bedrijven.

Expertisecentrum

In de loop der jaren is de dienstverlening flink uitgebreid, onder meer met een expertisecentrum. Stuijts: “Neem de realisatie van een zwembad. De gemeente kan de bouw en exploitatie zelf ter hand nemen, maar in toenemende mate wordt dat uitbesteed. In Nederland is sprake van een oligopolische marktform en zijn er

maar twee partijen die dat kunnen. Niet zozeer de realisatie is een probleem, maar de exploitatie die uiteraard winstgevend moet zijn. Bizob brengt hier niet alleen inkoopexpertise in, maar onderzoekt ook het marketingconcept van de exploitatie. Denk aan de product- en horecafaciliteiten.”

Vakidioten

Het Bizob-team bestaat inmiddels uit zo'n zeventig mensen. Recent werden nog vier nieuwe medewerkers aangetrokken, bijzonder in de zeer gespannen arbeidsmarkt in de bedrijvige Eindhovense regio. “Dat het toch lukt, heeft denk ik te maken met de optelsom van onze cultuur, de samenstelling van ons team, man/vrouw, jong en ouder, en onze maatschappelijke opgave”, aldus Stuijts. Bovendien is Bizob niet speciaal op zoek naar inkopers, maar vooral naar materiedeskundigen, “zeg maar vakidioten”, aldus de directeur. “We hebben een eigen academy, waar we onze mensen bijscholen op inkoopgebied.”

Doeregio

Inmiddels bestaat dit Brabantse inkoopverenigingsverband 21 jaar. Jaar op jaar groeide de spend, het aantal medewerkers en de dienstverlening. Kortom: het is een succesformule in de publieke sector. Smaakt dat naar meer? Bijvoorbeeld groei door een samengaan met een van de andere Nederlandse inkoopverenigingsverbanden? Stuijts verwacht dat niet: “Onze kracht ligt in de regio, indirect bedienen we nu al zo'n 700.000 inwoners. Daarnaast zijn er cultuurverschillen tussen de verschillende regio's. Zuidoost-Brabant is een doeregio, effectief en efficiënt. Mogelijk groeien we van 70 naar 100 mensen, maar dat komt dan door autonome groei: groei bij de bestaande deelnemers. Onder meer door uitbreiding van onze dienstverlening op het gebied van verduurzaming. Want met name daar ligt de komende jaren een grote uitdaging.” ●

“MVOI is juist voor ons van belang, omdat een publieke organisatie qua verduurzaming het goede voorbeeld moet geven”
